

Resultaat 2022/2023

De Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO) is de branchevereniging voor bedrijven die actief zijn in de handel van poot- en consumptieaardappelen. De NAO wil optimale randvoorwaarden creëren zodat de aangesloten bedrijven zowel nationaal als internationaal optimaal en duurzaam kunnen ondernemen. Met deze brochure informeren wij de leden van de NAO over de bereikte resultaten in het seizoen 2022/2023. Want resultaat telt. Niet alleen voor de bedrijfsvoering van onze leden, maar ook voor de werkzaamheden van de NAO.

Namens bestuur en medewerkers,

Dick Hylkema
Directeur NAO

Brancheplatform

De NAO vervult voor de aangesloten handelsbedrijven een netwerk en platformfunctie. Dat betekent elkaar ontmoeten, maar ook met elkaar in verbinding staan. Dat geldt niet alleen voor de aardappelhandel, want de NAO heeft ook werkers en toeleveranciers als (business)lid. Verder is het versterken van het imago van de aardappel en het benadrukken van het economisch en maatschappelijk belang van de aardappelketen bij maatschappij en overheid een belangrijke functie.

- De ALV op 18 mei 2022 is voor het eerst sinds 2019 weer live in Ermelo gehouden. Tijdens deze ALV kreeg Bram Werkman de gouden NAO speld uitgereikt voor zijn lidmaatschap van de commissie consumptieaardappelen gedurende vele jaren. Gastspreker was André Hoogendijk – directeur van de BO Akkerbouw – over de toekomst van de aardappel in de Nederlandse landbouw. Aan het eind van de ALV trad cabaretier Joop Vos op met een surprise act.
- Samen met de WUR organiseerde de NAO weer de Aardappeldemodag 2022, ruim 6000 bezoekers waren er op

de dag aanwezig. De Duitse editie van Potato Europe 2022 kon gelukkig ook weer gehouden worden.

- Dat gold ook voor de Nieuwjaarsbijeenkomst begin 2023. De fraaie locatie op de SS Rotterdam en de gastspreker Tineke de Vries – voorzitter LTO Akkerbouw – droegen bij aan een succesvolle bijeenkomst.
- Twee keer per jaar wordt de NAO achterban geraadpleegd over algemene en specifieke aardappelbeleidszaken via de commissies poot- en consumptieaardappelen. De sectie Pootaardappelen kwam twee keer bij elkaar, waarbij het NAO-secretariaat in ging op de actuele ontwikkelingen. Onderzoeker Hilfred Huiting gaf in de voorjaarsvergadering in februari 2022 van de sectie Pootaardappelen een duidelijk uitleg over de toenemende ritnaaldenproblematiek. Zijn collega Leendert Molendijk ging in de najaarsvergadering 2022 in op de mogelijkheden om M. Chitwoodi te beheersen. In het voorjaar van 2023 was Marien Valstar de gastspreker. Hij is senior beleidsmedewerker uitgangsmateriaal bij het ministerie van LNV en internationaal expert in het kwekersrecht. Zijn betoog ging in op de verwachte wijzigingen van de EU-regelgeving voor uitgangsmateriaal.
- Daarnaast fungeren diverse werkgroepen als platform voor meningsvorming en beleidsafstemming. Het bestuur gaat over de vereniging, strategie en organisatie en heeft drie keer vergaderd.
- In samenwerking met de NAK zijn er diverse overleggen geweest met de bedrijven over het nacontroleproces. In dit nacontroleoverleg vroeg NAO aandacht voor onderzoek naar een combi PVY-PMTV-toets. Een combi verlaagt de kosten. Door de lagere kosten, kunnen exporteurs meer partijen toetsen. Dit vergroot de logistieke flexibiliteit.
- Op 1 april 2022 volgde na twee jaar digitale sessies, een fysieke NAO-Projectendag. Dit leidde tot projecten over fusarium en over initiële infectiebronnen van Erwinia. Op 31 maart 2023 vond de NAO-Projectendag eveneens fysiek plaats. De onderzoekers presenteerden in 2023 negen onderzoeksvoorstellen. NAO-leden kunnen bij het NAO-secretariaat aangegeven in welke voorstellen zij willen participeren.



Bezoek ASC cursisten aan de Tweede Kamer.



Algemene belangenbehartiging

De NAO komt op voor de belangen van de aangesloten handelsbedrijven in aardappelen. Dat betekent onder meer dat de NAO-medewerkers diverse instanties op verschillende niveaus aanspreken om deze belangen te laten horen en invloed uit te oefenen. Ook benut het NAO-team hiervoor diverse netwerken in de land- en tuinbouw.

- Via deelname aan de besturen van NAK (pootgoedkeuring), Branche Organisatie (BO) Akkerbouw (keten), VNO NCW (sociaal-economisch en exportpositie), de werkgeversraad van het pensioenfonds PGB en diverse andere colleges zoals de klankbordgroep Akkerbouw van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) en stakeholdersoverleggen van het ministerie van LNV (bijv. Brexit) wordt het handelsbelang van de leden ingebracht en bewaakt. Bij BO Akkerbouw zit NAO ook in de commissie onderzoek en innovatie.
- In Brussel participeerden NAO medewerkers actief in een aantal werkgroepen van de Europese handelskoepel Europatat, waaronder de RUCIP en de Brexit Werkgroep. NAO deed mee aan bezoeken in Europatat-verband aan de Europese Commissie en nationale EU-vertegenwoordigers. Het NAO-secretariaat bracht eind maart 2023 een bezoek aan het Europatat-secretariaat en aan EUPPA, de Europese branchevereniging voor de verwerkende industrie. Vanwege het toenemende belang van besluiten van de EU was ook de NAO aanwezig bij de landbouwborrel van Nederlandse leden van het Europese Parlement en bij vergaderingen van de Copa Cogeca, de Europese branchevereniging voor de landbouw en coöperaties.
- De in 2020 gestarte samenwerking tussen LTO, NAV en de NAO om invloed uit te oefenen op de Waddenagenda 2050 is ook in 2022 voortgezet. Ook Agrico en HZPC zijn betrokken. Het voor de pootaardappelteelt cruciale wadengebied staat onder druk van verdergaande verzilting en natuur- en toerismewensen. Via inbreng in regieteam en het bestuurlijk overleg is het landbouw- en handelsbelang voor het voetlicht gebracht.
- In 2021 is PlantNet International (PNI) opgericht ter versterking van het plantaardige handelsbelang van Anthos (bloembollen), GroentenFruitHuis, VGB (sierteelt), Plantum (veredeling) en de NAO. Resultaat is o.a. een structureel overleg op

hoog ambtelijke niveau met het ministerie van LNV over fytosanitaire zaken. In 2023 heeft de minister van Landbouw een werkbezoek gebracht aan PNI. Het grote belang van fytosanitaire ondersteuning door de overheid (LNV, NVWA) is hem duidelijk gemaakt. Tevens is vanuit de NAO de leidende internationale positie van de aardappelsector toegelicht.

- Twee keer per jaar vindt overleg plaats met de teelt via Land- en Tuinbouw Organisatie (LTO) en de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) en met de verwerkende industrie (VAVI). Dit zogenoemde tripartite strategisch overleg heeft als doel om het aardappelketenbelang met elkaar vast te stellen en op diverse plekken te behartigen.
- Tijdens de Landbouwdag van de Europese ambassades in Parijs heeft de NAO in de residentie van de ambassadeur Nederlandse aardappelgerechten gepresenteerd voor alle landbouwafdelingen van de ambassades.
- Veel energie is gestoken in het beïnvloeden van de EU bestrijdingsverordeningen. NAO coördineerde de afstemming van de lobby vanuit Nederland. NAO zette de lobbypunten in een notitie. Die fungeerde als leidraad voor de reacties vanuit telers, handelaren en andere brancheorganisaties waaronder Europatat. NAO stuurde ook een reactie in via de zogenoemde Have Your Say van de Europese Commissie.
- In 2022 en 2023 besteedt de NAO aandacht aan het voorgenoemde kabinetsplan om de BTW op groenten en fruit af te schaffen. Men gaat uit van de rubriek groenten en fruit in de Schijf van Vijf en aardappel zit er dan niet bij. Getracht wordt aardappel wel onder de definitie van groenten en fruit te laten vallen.
- De NAO stuurde inspraakreacties in op voorstellen voor aanpassing van regelgeving voor Plant Reproductive Material (PRM) in de EU. De regelgeving bestaat onder meer uit de verkeersrichtlijn voor pootaardappelen en de richtlijn voor de Gemeenschappelijke Rassenlijst. NAO geeft aan dat het gebruik van duurzaamheidsdoelen in deze regelgeving ongewenste gevolgen heeft voor de aardappelsector. In een digitale NAO-sessie gaf NAK uitleg over de mogelijke gevolgen van de aanpassing van de EU-regelgeving voor PRM.
- In 2022 bezocht de NAO het World Potato Congress (WPC) in Ierland. Dit belangrijke mondiale netwerk is er om de wereldwijde positie van de aardappel te versterken. Inmiddels is de hoofdredacteur/directeur van Aardappelwereld Magazine toegetreden tot de board van het WPC.



Werkbezoek minister van LNV aan PlantNet International.

Internationale markttoegang

De NAO kan direct, namens de aangesloten bedrijven, invloed uitoefenen op kansen en belemmeringen in de export van poot- en consumptieaardappelen. Doel is om de export met zo min mogelijk belemmeringen te laten plaatsvinden. Belangrijk hierbij is het contact met de NVWA, het Ministerie van LNV en de diverse ambassades.

- Twee keer is met het markttoegangsteam van het Ministerie van LNV gesproken over de actuele zaken per exportland



Nationale Aardappel Rooidag met TV kok Ramon Brugman.

met aandacht voor zowel kansen als belemmeringen. Het betreft vaak minstens 20 landen waar bijzondere kwesties spelen. Daarnaast komen algemene thema's aan de orde, zoals afstemming met omringende landen en afwijkingen tussen landeneisen en keuringen.

- Binnen de Europese koepel Europatat zijn stappen gezet om de samenwerking met andere exporterende landen vorm te geven. Inmiddels worden een aantal markttoegangsdossiers zoals Egypte, Turkije en Jordanië gezamenlijk opgepakt. Voor het Ruslanddossier werkte NAO al langer samen met Europatat.
- De Brexit vroeg ook in 2022 veel aandacht. Het VK houdt zijn grens voor pootgoed uit de EU vrijwel gesloten. NAO vroeg NAK om een dossier op te stellen ter onderbouwing van een markttoegangs aanvraag in het VK. Het uiteindelijke doel van de NAO-inspanningen is het verkrijgen van wederzijdse markttoegang tussen EU en het VK.
- Het afgelopen jaar is in een groot aantal landen gewerkt aan diverse onderwerpen rond export. Dit betrof onder meer in Egypte, Algerije, Saudi Arabië, Kazachstan, Kenya, Uganda, Rusland, Sri Lanka, Pakistan, Jordanië, Syrië, Cuba, Irak en Marokko.

Markt en keten

De NAO treedt namens de leden actief op bij markt- en ketenvraagstukken. Doel is om de positie van de aardappelhandel en de gehele keten te versterken. Maar ook om de leden en, indien gewenst, andere ketenpartijen daarbij te betrekken.

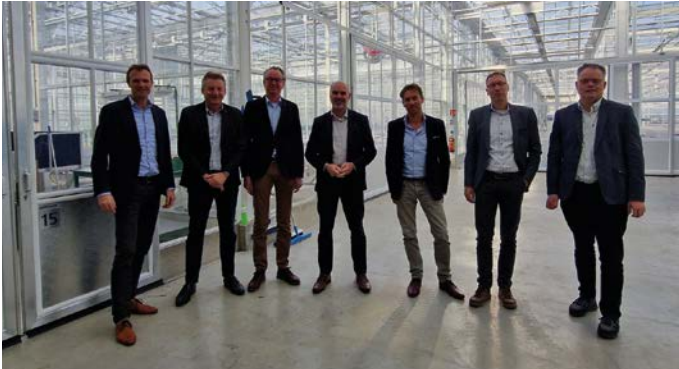
- De aardappelnotering PotatoNL ging het zesde seizoen in. Deze aardappelnotering is ontstaan uit de noteringen van Goes, LNCN en Rotterdam van de NAO. Inmiddels vervult de BO Akkerbouw het voorzitterschap en de NAO het secretariaat van de stuurgroep.
- De controle op locatie bij deelnemers op de NAO Hygiëncode (HACCP in combinatie met GMP) en het PCC Hygiëneprotocol is uitgevoerd.
- Inbreng is gegeven in de Europese Werkgroep RUCIP. Deze Europese werkgroep heeft de RUCIP handelsvoorwaarden geactualiseerd.

- Middels ondertekening van het convenant is de NAO formeel partner geworden van SeedNL. De andere partijen zijn Plantum en de Ministeries van Buitenlandse Zaken en LNV. Doel van SeedNL is om de toegang en het gebruik van kwalitatief hoog uitgangsmateriaal te verbeteren in met name de laag en middel ontwikkelde landen.
- Na de aanstelling van de SeedNL directeur (Willem Schoustra) zijn hij en zijn team zo snel mogelijk wegwijs gemaakt in de aardappelsector. Verder is een bijdrage geleverd aan de organisatie van de eerste SeedNL netwerkevent die plaatsvond op 30 november 2022 bij het KIT in Amsterdam.
- In het kader van SeedNL wordt de NAO veelvuldig door de autoriteiten gevraagd om mee te denken aan de vormgeving van internationale aardappelprojecten. Dit speelt onder meer in Nigeria, Uganda, Algerije, Tanzania, Mozambique, Angola, Kameroen en Ethiopië.
- Daar waar relevant wordt t.a.v. internationale aardappelprojecten een verband gelegd met markttoegang dossiers. Zo wordt voor Indonesië het verlenen van Nederlandse hulp op gebied van aardappelmoeheid en phytophthora verbonden aan het toelaten van resistente Nederlandse rassen door Indonesië.
- De Europese toelating van kiemremmingmiddelen met chloorprofam is in 2020 ingetrokken. De export naar verre bestemmingen buiten Europa is daarmee een groot probleem. Goede alternatieve middelen die kiemremming gedurende het transport van twee tot vier weken voorkomen, zijn niet voor handen. Stichting NAO-Projecten ondersteunt het bedrijf Dormfresh in zijn onderzoek naar het alternatieve kiemremmingssysteem 1.4Ship. NAO diende eind 2022 bij LNV een verzoek tot een tijdelijke vrijstelling voor 1,4Ship in.

Fyto en Kwaliteitszaken

De NAO ziet een groot belang in een sterk en transparant fytosanitair- en kwaliteitsbeleid. Dat versterkt de Nederlandse positie in de internationale aardappelsector. Het belang van de aardappelhandel staat steeds voorop, maar er is een nauwe samenwerking met de gehele keten.

- In BO Akkerbouw verband heeft de NAO mede het actieplan Plantgezondheid helpen opstellen. Er is ook deelname aan de stuurgroep. Dit plan omvat een keten brede aanpak om de uitdagingen van de akkerbouw t.a.v. plantgezondheid en verduurzaming richting 2030 actief op te pakken en er ook over te communiceren met maatschappij en politiek.
- NAO is betrokken bij het Akkerbouwcertificeringsoverleg. Dit overleg begeleidt het VVAK. De NAO Werkgroep Productiespecialisten werkt aan een SWOT-analyse vanwege de maatschappelijke druk om te verduurzamen. De leden van de werkgroep presenteerden elk de ontwikkelingen per thema, zoals gewasbescherming en logistiek.



Werkbezoek nieuwe NVWA directeur Fytosanitaire zaken.

Onderzoek en innovatie

Door het wegvallen van de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie (PBO) in 2014 is door de NAO een eigen netwerk via de Stichting NAO Projecten opgezet voor het initiëren van onderzoek. De behoefte van de aangesloten leden staat daarbij voorop. Indien gewenst wordt er actief een verband gelegd met onder meer de Topsector en de BO Akkerbouw.

- De NAO heeft – gezien ook het belang voor de akkerbouwketen – actief meegewerkt aan het uitgevoerd krijgen van collectief teeltonderzoek middels een door een Verbindend Verklaring (VV) van de overheid in te stellen teeltheffing. De BO Akkerbouw heeft inmiddels een goed draaiende onderzoekscyclus met circa €3 miljoen per jaar beschikbaar voor teeltonderzoek. NAO heeft zitting in de commissie onderzoek en innovatie van BO Akkerbouw. NAO kan daarmee invloed uit oefenen op het te financieren onderzoek.
- Het 'Ketenproject Verbetering Pootgoedkwaliteit' – gestart in 2016 vanuit een groep bedrijven – is door de NAO gefaciliteerd. Het project is eind 2022 afgerond maar er loopt nog wel een communicatietraject om de resultaten (stresstest en ketenrichtlijnen) in de praktijk te laten landen.
- Andere projecten die via de Stichting NAO-Projecten werden gefaciliteerd zijn 'PPS Bodemweerbaarheid Erwinia', 'AM-tolerantietoets', 'CGN', PPS 'Echte en eerlijke prijs' en de PPS 'Vector- en Virusbeheersing'. NAO is adviseur van de stuurgroepen van de Plannen van Aanpak van Erwinia en Chitwoodi. De stuurgroepen zijn verantwoordelijk voor de besteding van het onderzoeksgeld van de BO Akkerbouw voor Erwinia- en Chitwoodi-Projecten.
- De onderzoeksvereniging 'Holland Innovative Potato' (HIP) – bestaande uit 11 bedrijven actief in veredeling en frietverwerking – wordt door de NAO gefaciliteerd via het voorzitterschap en de financiële administratie. Er zijn diverse onderzoeksprojecten – met ook overheidsbijdrage – van start gegaan met als doel de frietaardappelketen verder te optimaliseren. Er wordt een invulling gemaakt voor de periode 2023-2028 gebruikmakend o.a. van het Nationaal Groeifonds.
- NAO organiseerde in maart 2022 een Erwinia-dag. Genodigden waren de leden van de Stuurgroep Plan van Aanpak Erwinia en NAK-medewerkers.

Opleidingen, expertises en ledenbezoek

De NAO verzorgt op basis van de behoefte van de leden diverse opleidingen. Voordeel is de specifieke en praktijkgerichte insteek rondom de aardappel, maar ook het brede netwerk. Interne deskundigheid wordt ingeschakeld voor individuele zaken zoals bijvoorbeeld ledenbezoek en expertises.

- Er zijn Keurmeester cursussen georganiseerd en begeleid.
- Voor Normec Foodcare Consultants en een aantal leden zijn op maat gemaakte aardappel cursussen en lezingen gehouden. Tevens is de CKA cursus (herhalingscursus) voor keurmeesters in de verwerkende industrie gehouden.
- Het Aardappel Studie Centrum (ASC) is na de beëindiging van de coronabeperkingen weer op stoom gekomen. Er lopen 2 cursussen gelijktijdig met ieder dertig deelnemers. Het startmoment is nu wel veranderd: in plaats van de traditionele eerste cursusdag in september beginnen we tegenwoordig in het voorjaar. De belangstelling voor het ASC blijft onverminderd groot waardoor er doorgaans een wachtperiode van ongeveer 1 jaar is voor aanmeldingen.

Communicatie en sector pr

Voor een branchevereniging bestaat het gezegde 'geen bericht, goed bericht' niet. De NAO informeert de leden actief over aardappelzaken en de eigen activiteiten. Ook wordt er zo nodig breder gecommuniceerd met de aardappelketen en daarbuiten.

- Dagelijks wordt er aardappelnieuws uit de vakpers voor de leden verzameld en verspreid via de e-mail Vers van de Pers. Tevens verschijnt iedere twee weken de nieuwsbrief Spotlights met eigen activiteiten van de NAO. Ook de exportmededelingen zijn regelmatig naar de leden gestuurd.
- NAO organiseerde een aantal digitale events: in september 2022 ging RVO in een NAO-sessie in op het EU-handelsprogramma. Bedrijven die omzetverlies leden als gevolg van de Brexit, kunnen RVO-ondersteuning krijgen bij internationale activiteiten. NAK gaf in een digitale sessie voor NAO-leden uitleg over de mogelijk gevolgen van aankomende veranderingen in het EU-wetgeving voor uitgangsmateriaal.
- NAO gaf tijdens de Portugese Potato Days in Alcochete, nabij Lissabon, een presentatie over het belang van een nationale aardappelorganisatie, zoals NAO.
- Maandelijks schrijft de directeur van de NAO een column in Aardappelwereld Magazine.
- Samen met de VAVI (koepel van de frietindustrie) is er in Nieuwspoort een aardappelevent gehouden om de overheid en politiek te informeren over het belang van de Nederlandse aardappelsector in de wereld.
- Ook in 2022 is er in het kader van de promotiecampagne "Power to the Pieper" aandacht besteed aan Blue Monday en is er weer een stampot PR event gehouden. Tevens is de nationale aardappelrooidag weer gehouden, maar nu op 6 locaties i.p.v. 1.